

Leidraad voor het stembureau

Het stembureau

- **Stembureauleden:** Het stembureau bestaat uit ten minste drie leden, van wie één voorzitter is. Er kunnen verschillende plaatsvervangende leden voor het stembureau worden aangewezen.
- **Aanwezigheid:** Gedurende de zitting zijn steeds twee leden aanwezig: de voorzitter en ten minste één lid. Als de voorzitter er niet is, treedt een van de leden als voorzitter op. Het stembureau wordt nooit onbeheerd achtergelaten.
- **Voorzitter:** De voorzitter is belast met de handhaving van de orde in het stemlokaal. De voorzitter ziet erop toe dat de stemming en de telling volgens de voorschriften verlopen. Als bij het nemen van een beslissing door het stembureau de stemmen staken, beslist de stem van de voorzitter.
- **Beïnvloeding kiezers:** De leden van het stembureau laten tijdens de zitting niet merken voor welke politieke partij ze zijn. In het stembureau worden geen politieke uitingen (zoals posters e.d.) opgehangen, om de kiezers niet te beïnvloeden.
- **Duur stemming:** De stemming duurt van . . . uur tot . . . uur. Het is van het grootste belang de stemming precies op tijd te laten beginnen. [Vul hier zelf de tijdstippen in waarop op jouw school kan worden gestemd.]
- **Hulp aan de kiezer:** Bij het stemmen moet de kiezer alleen in het stemhokje zijn. Wanneer een kiezer door lichamelijke beperkingen hulp nodig heeft, mag een lid van het stembureau deze kiezer helpen.
- **Vragen:** Als de leden van het stembureau niet zeker zijn van hun zaak, overlegt de voorzitter met de schoolleiding en/of de coördinerende docent.
- **Openbaarheid:** Gedurende de tijd dat het stembureau zitting houdt mogen kiezers in het stemlokaal verblijven, als zij de voortgang van de stemmingen en het telproces maar niet belemmeren.
- **Bezwaar maken:** De kiezers in het stemlokaal mogen bezwaren inbrengen tegen de stemming en de telling. Die bezwaren moeten worden opgeschreven in het proces-verbaal.

Inrichting van het stembureau

- **Inrichting:** Aan het begin van de stemming wordt de inrichting van het stemlokaal gecontroleerd. Het stemlokaal mag pas geopend worden als de inrichting in orde is. Dat moet aan de volgende eisen voldoen:
 - Er staat een tafel met genoeg stoelen voor alle leden van het stembureau. Zij moeten goed zicht hebben op de toegang tot de stemhokjes. En andere aanwezigen moeten goed kunnen zien wat de leden van het stembureau doen.
 - Er staat ten minste één stemhokje, waarvan de toegang goed zichtbaar moet zijn voor de kiezers. Leden van het stembureau en kiezers die staan te wachten moeten op tenminste 2 meter van het stemhokje blijven.
 - In het stemhokje ligt een rood potlood.

- Er staat een stembus in de buurt van de tafel waaraan jullie zitten. Controleer dat de stembus voor de (eerste) stemming leeg is. De stembus mag pas na afloop van de stemming(en) worden geopend.
- Aan of bij de deur hangt op een duidelijk zichtbare plaats een bordje 'stembureau open'.
- De looproute voor de kiezers is duidelijk. Geef dit zo nodig met tape op de grond aan of hang een duidelijke plattegrond op.
- **Aantal stembiljetten:** Tel het aantal stembiljetten. De coördinerende docent zorgt voor namenlijsten van alle stemgerechtigde leerlingen. De voorzitter stelt vast of er voldoende stembiljetten zijn om alle stemgerechtigde leerlingen te laten stemmen.

Mag de kiezer stemmen?

- **Check namenlijst:** Leerlingen die willen gaan stemmen, noemen hun naam (en hun klas). Een lid van het stembureau controleert of die naam voorkomt op de lijst met stemgerechtigde leerlingen. Registreer aan wie stembiljetten worden uitgereikt door het aankruisen of doorstrepen van de namen op de lijst(en) met stemgerechtigde leerlingen.
- **Check leerlingenpasje/ID:** Ga na of de leerling degene is voor wie hij/zij zich uitgeeft, bijvoorbeeld met behulp van een leerlingenpasje of ID-kaart/paspoort.
- **Uitreiken stembiljet:** Als een leerling stemgerechtigd is, geeft de voorzitter van het stembureau hem/haar een stembiljet.
- **Controle op uitbrengen stem:** Stemgerechtigden die een stembiljet ontvangen hebben, zijn verplicht hun stem uit te brengen en het stembiljet te deponeren in de stembus. Aan het eind worden de aantallen uitgebrachte stemmen gecontroleerd aan de hand van het aantal uitgereikte stembiljetten.

Het stemmen

- **Stemgeheim:** Zie erop toe dat iedere kiezer in het stemhokje alleen is. Je mag alleen buiten het stemhokje uitleg geven over de stemprocedure. Je kunt een uitzondering maken in geval van een lichamelijke beperking, bijvoorbeeld bij blindheid.
- **Stemvrijheid:** Er mag geen campagne worden gevoerd in het stemlokaal.
- **Waarnemers:** Kiezers, docenten en anderen mogen in het stemlokaal aanwezig zijn als waarnemer. Voor alle aanwezigen geldt dat zij de orde niet mogen verstoren.
- **Selfies:** Kiezers mogen een selfie maken in het stemhokje.
- **Hokje inkleuren:** De kiezer mag slechts één hokje inkleuren.
- **Inleveren stembiljet:** De kiezer deponeert het stembiljet in de stembus.

Het tellen van de stemmen

- **Tellen aantal uitgereikte stembiljetten:** Tel hoeveel leerlingen/studenten een stembiljet hebben gekregen. Dit kan gedaan worden door het aantal doorgestreepte namen te tellen.
- **Tellen ingeleverde stembiljetten:** Na het stemmen gaan de leden van het stembureau de stembiljetten tellen die in de stembus zitten. Dat doen ze onder leiding van de voorzitter, en het moet in het openbaar. Iedereen mag dus meekijken om te zien of het eerlijk gaat. Het aantal

ingeleverde stembiljetten moet gelijk zijn aan het aantal uitgereikte stembiljetten. Klopt dit niet? Vermeld dit dan op het proces-verbaal.

- **Tellen stemmen per partij:** Daarna telt het stembureau de stemmen per partij. Dit kan bijvoorbeeld door de stemmen te turven op een schoolbord.
- **Ongeldige stemmen:** Een stembiljet is ongeldig als de kiezer iets op het stembiljet heeft geschreven of getekend waardoor mogelijk zijn of haar identiteit te achterhalen is. De stembureauleden noteren ook deze stemmen.
- **Blanco stemmen:** Een stembiljet is blanco als de kiezer geen van de vakjes op het stembiljet heeft ingekleurd. De stembureauleden noteren ook deze stemmen.
- **Invullen proces-verbaal:** Noteer het aantal uitgebrachte stemmen en het aantal stemmen per partij op het proces-verbaal.
- **Bezwaren en klachten:** Bezwaren en klachten van kiezers noteer je altijd op het proces-verbaal, ook als je het zelf niet eens bent met de klacht of het bezwaar, en ook als je er niets aan kunt doen. Noteer of je iets gedaan hebt aan de klacht of tegen het bezwaar. Zo ja, wat? Zo nee, waarom niet? Vermijd discussie. Haal er zo nodig iemand van de schoolleiding of de coördinerende docent bij.